

Vážení čtenáři,

máme tu listopad, což znamená, že se díváte do posledního vydání .newsu v tomto roce. Na následujících stránkách na vás opět čeká přehled toho nejzajímavějšího z dění okolo CZ.NIC za poslední měsíce. Pojďme tedy na to. Projekt číslo jedna tohoto roku se jmenuje mojeID. Ke spuštění této služby do ostrého provozu došlo na

konci října a vy si o ní můžete přečíst více nejen v otvíráku, ale především na druhé straně. Jak jsem již uvedl, je to teď pro nás „projekt projektů“, takže jsme mu zde věnovali tolik místa, kolik si jen zaslouží. Abych vás trochu navnadil, zmíním tu dvě největší výhody mojeID. Tou první je bez diskuse jedno přihlašovací jméno a heslo pro řadu internetových a webových služeb. Druhou potom jednoduchá správa, tedy správa všech vašich kontaktů, které do systému zadáte. Mohl bych o mojeID, které už před spuštěním vyvolalo poměrně velký zájem, mluvit dál a dál. Radši vás ale odkážu na další stránku, ale především na internetovou adresu www.mojeID.cz.

Není v našem zvyku příliš upozorňovat na úspěchy jednotlivých zaměstnanců CZ.NIC. Snažíme se většinou o to, abychom prezentovali naši práci jako práci celého sdružení. Jsou ale případy, kdy to jinak nejde, a tento je jedním z nich. Ondřej Surý je jedním z mála lidí na světě, kteří se aktivně podíleli na podepsání kořenové zóny DNSSECem. Je to nejen velká pocta, ale i událost, která vyvolala pozornost jak v Čechách, tak i v zahraničí. Zájem o Ondřeje korunovalo jeho zařazení mezi osobnosti, z nichž si jedna letos odnese Křišťálovou Lupu v kategorii Osobnost roku.

Úspěchů není nikdy dost a tak přidám ještě jeden. Registrační systém FRED, který vznikl na půdě CZ.NIC, zavedli v polovině roku na Faerských ostrovech. Více se této události věnujeme v textu, který jsme přejali z našeho blogu.

Přeji i vám jen samé úspěchy a dobré zprávy a to nejen v posledních měsících tohoto roku.

Ondřej Filip, *výkonný ředitel sdružení CZ.NIC*

CZ.NIC spustil službu mojeID

Zdlouhavé vyplňování stále stejných registračních údajů a nové kombinace jmen a hesel, na které si za týden nevezpomenete – i to patří k využívání naprosté většiny internetových a webových služeb. Toto chce alespoň v rámci českého internetu změnit služba mojeID, kterou do ostrého provozu spustilo sdružení CZ.NIC v úterý 26. října. Služba uživatelům umožňuje vytvořit si tzv. mojeID identitu, díky níž mohou prostřednictvím jediného jména a hesla přistupovat k on-line službám, které podporují mojeID nebo technologii OpenID, z níž nová služba sdružení CZ.NIC vychází. mojeID je postavené na technologii OpenID, která se ovšem v České republice výraznějšího zájmu ze strany uživatelů, ani poskytovatelů služeb nedočkala. Oproti ní ale mojeID přináší jedno

výrazné vylepšení – centralizaci a institucionalizaci provozu celého systému.

Zájemci o mojeID si mohou zdarma vytvořit účet na internetové adrese www.mojeid.cz; druhou možností je převedení údajů o kontaktu z registru doménových jmen, který spravuje sdružení CZ.NIC. Poté se lze pomocí mojeID účtu začít přihlašovat k jednotlivým službám, které mojeID nebo technologii OpenID podporují. V tuto chvíli se jedná o stovky českých i zahraničních poskytovatelů služeb především z oblasti elektronické komerce. Společně se spuštěním služby CZ.NIC také startuje kampaň zaměřenou na podporu zájmu o mojeID u obou cílových skupin. Při vývoji mojeID kladlo sdružení CZ.NIC velký důraz na bezpečnost a důvěryhod-

nost celého systému. Registr uživatelských údajů je chráněn na stejné úrovni jako registr domén .CZ a uživatel má při každém přihlášení možnost určit, které z údajů ze svého profilu danému poskytovateli odkryje.

Běžně používaná metoda přihlášení pomocí hesla nemusí připadat uživatelům či poskytovatelům po bezpečnostní stránce uspokojivá, proto mohou pro přihlášení využít certifikát. V budoucnu CZ.NIC plánuje zavést i další autentizační metody, mezi nimi například i jednorázové heslo. Varianty přihlášení pomocí certifikátu nebo jednorázového hesla budou lákavé a zajímavé především pro subjekty, pro něž je důležitá vyšší forma zabezpečení.

LABORATOŘE MAJÍ POBOČKU V BRNĚ

Dlouhodobá a úspěšná spolupráce s technickými fakultami brněnských vysokých škol, dobrá dopravní dostupnost a vynikající internetová infrastruktura – především tyto tři důvody stály za rozšířením našeho výzkumného centra do jihomoravské metropole.

VÍCE

MEZINÁRODNÍ AKREDITACE PRO CZ.NIC-CSIRT

Náš bezpečnostní tým získal v rámci evropské organizace TERENA status „accredited“, který mu mimo jiné umožňuje přístup k celé řadě interních informací a kontaktů na konkrétní odborníky v ostatních evropských zemích.

VÍCE

PREZENTACE ZAMĚSTNANCŮ CZ.NIC NA VEŘEJNÝCH SETKÁNÍCH

Communication Security Prague 2010, E-Business Forum, EurOpen, a ze zahraničních například CENTR, Internetdagarna nebo IGF 2010 – na těchto a řadě dalších akcí prezentovali v uplynulých měsících zaměstnanci CZ.NIC.

VÍCE

VÍTE, ŽE

... zprávy o dění v CZ.NIC, jeho projektech a aktivitách, ale také o projektech z oblasti doménových technologií můžete s určitou pravidelností sledovat i na našem [Twitteru](#)?

K již tradičním [Novinkám](#), [mailové konferenci NIC-NEWS](#), [blogu](#) a [Facebooku](#) tak přibyl další plnohodnotný komunikační kanál. Sledujte nás i na [Twitteru](#)! Budeme se snažit, aby vám ani díky tomuto zdroji nic důležitého neuteklo.

Výhody služby mojeID

MojeID je technologie, která nabízí uživatelům internetu možnost používat jednotné identifikační údaje (uživatelské jméno a heslo) pro různé internetové stránky či služby. Díky tomuto systému tak není potřeba zakládat na každých internetových stránkách nový účet a procházet tak opakovaně procesem registrace.

Výhody

Jednotné uživatelské údaje

Různé požadavky poskytovatelů služeb na registraci (počet znaků v heslech apod.) nutí uživatele pamatovat si velké množství uživatelských jmen a hesel. Základní a největší výhoda při založení identity v mojeID je, že údaje ke své identitě má uživatel na jednom místě a používá je k přihlašování k jakékoli webové službě, která podporuje tuto službu.

Jednoduchá správa

Snadná údržba a aktualizace údajů, jako je např. e-mailová adresa, telefonní číslo, adresa apod. Stačí je změnit na jednom místě, odpadá tím nutnost měnit je u každé služby zvlášť.

Bezpečnost

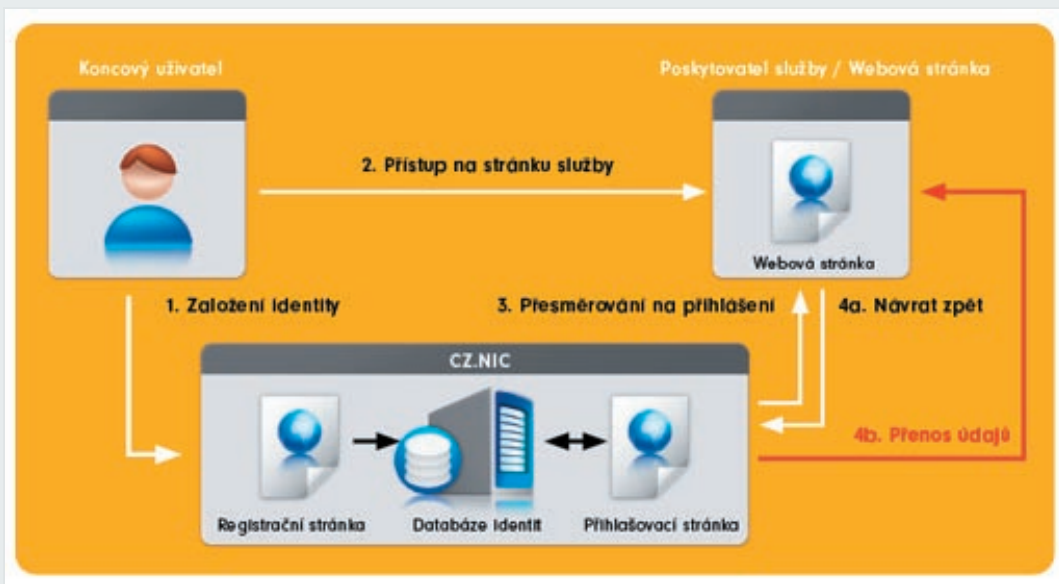
Pro uživatele je z hlediska bezpečnosti jeho osobních údajů výhodnější svěřit svou identitu sdružení CZ.NIC, které je všeobecně známé, má zkušenosti s provozováním registrů a se zabezpečením personálních dat.

Přehled o předávání osobních údajů

Předávání osobních údajů poskytovatelům internetových služeb je na dobrovolné bázi. MojeID vede v evidenci komu, kdy a jaké údaje byly předány.

Jak funguje mojeID

Uživatel mojeID si založí svoji identitu a získá tak vlastní mojeID identifikátor. Tento identifikátor může používat pro přihlašování na všech webových stránkách poskytovatelů služeb, kteří mojeID podporují. Autentizaci uživatele pak provádí sdružení CZ.NIC – poskytovatel mojeID. Celý proces probíhá viz schéma:

Jak a kde mojeID používat

Založení mojeID identity

Prvním a nejdůležitějším krokem je založení mojeID identity na internetové stránce www.mojeid.cz. Proces založení identity se skládá ze tří částí:

1. Identifikace osoby – při zakládání identity je nutné vybrat si identifikátor identity (možné je jakékoliv jméno, které neobsahuje malé písmeno „O“, nulu, malé „L“, velké „i“ a číslo 1) a ověřit, kdo si identitu zakládá tak, aby nebylo možné založit si identitu více a v horším případě se třeba vydávat za někoho jiného.

2. Vyplnění profilu osoby – součástí identity uživatele jsou údaje o jeho osobě jako jsou: jméno, e-mail, telefonní číslo, poštovní adresy, adresy internetových služeb, fotografie apod. Tyto informace pak mohou být při každém přihlášení pomocí mojeID předány poskytovateli služby, ke které se uživatel přihlašuje. Všechny údaje v mojeID identitě jsou nepovinné.

3. Nastavení předávání údajů poskytovatelům služeb – údaje z mojeID identity mohou být předávány poskytovatelům služeb. Uživatel může podrobně nastavovat, jaký údaj předá kterému poskytovateli služeb. Upozornění: nastavování předávání údajů věnujte zvýšenou pozornost a dobře si promyslete, komu jaké údaje poskytnete.

Po absolvování těchto třech kroků je mojeID identita vytvořena a nastavena a je možné ji začít používat.

Kde mojeID používat

Jakmile máte mojeID identitu založenou, stačí ji začít používat a to u poskytovatelů služeb, kteří mojeID podporují, a kde se můžete přihlásit pomocí mojeID. Takové poskytovatele poznáte podle loga, které k používání mojeID vybíží:

Pokud zjistíte, že poskytovatel služby, kterou využíváte, mojeID nepodporuje a vy byste možnost jeho použití uvítali, potom najdete na stránkách služby kontakt na provozovatele a upozorníte jej na existenci mojeID a na váš zájem o něj při používání dotyčné služby.

Laboratoře CZ.NIC působí teď už i v Brně

O novou pobočku, která byla na začátku října otevřena v Brně, rozšířil CZ.NIC kapacity

svého výzkumného centra **Laboratoře CZ.NIC**.

Stejně jako v pražské centrále i zde se budou pracovníci Laboratoří věnovat především projektům týkající se bezpečnosti a stability Internetu a rozvoje internetové infrastruktury.

Volba nepadla na Brno náhodou. Jihomoravská metropole je nejen dobře dopravně dostupná a nabízí vynikající internetovou infrastrukturu, ale také zde CZ.NIC dlouhodobě a úspěšně spolupracuje s technickými fakultami brněnských vysokých škol. Zaměstnanci Laboratoří jsou externími konzultanty několika bakalářských prací místních studentů, kteří se zároveň s velmi dobrými výsledky zúčastnili i soutěže pro mladé programátory „VIP – Vytvoř, Inovuj, Programuj“.

Členové brněnských Laboratoří se budou věnovat především vývoji a výzkumu, který je zaměřený na systém doménových jmen (DNS) a bezpečnostní technologii DNSSEC. Vedle toho budou pracovat na podpoře dalších projektů spojených s nastupujícími internetovými technologiemi.

Aktivity Laboratoří CZ.NIC se opírají i o mezinárodní spolupráci, například s organizací IETF (Internet Engineering Task Force), RIPE (Réseaux IP Européens) či DNS OARC (DNS Operations, Analysis, and Research Center). Hlavním účelem spolupráce je testování nových nástrojů určených pro rozvoj Internetu v odlišných prostředích různých registrů národních domén. ■

CZ.NIC-CSIRT je akreditovaným členem evropské sítě bezpečnostních týmů

Bezpečnostní tým správce české národní

domény .CZ je od tohoto září akreditován sdružením **Trusted Introducer** působícím v rámci evropské organizace TERENA. Trusted Introducer sdružuje bezpečnostní týmy, které existují jak na úrovni správců registrů domén tak například bank, provozovatelů internetového připojení, výrobců hardware nebo univerzit. **CZ.NIC-CSIRT** vznikl s cílem minimalizovat rizika možného ohrožení národní či mezinárodní počítačové bezpečnosti a přispívat k eliminaci škodlivého obsahu v doménovém prostoru .CZ.

Dosud měl bezpečnostní tým CZ.NIC-CSIRT status „listed“. Díky nově získanému statusu „accredited“ mají jeho pracovníci přístup k celé řadě interních informací a kontaktů na konkrétní odborníky v ostatních evropských zemích. Ty jim umožní efektivněji postupovat při případných útocích, jejichž řešení bude spadat do působnosti tohoto bezpečnostního týmu. Bezpečnostní tým správce české národní domény .CZ je v tuto chvíli teprve druhým akreditovaným týmem z České republiky; prvním byl bezpečnostní tým sdružení CESNET.

Na začátku tohoto roku zablokovali pracovníci bezpečnostního týmu CZ.NIC 150 domén s koncovkou .CZ. Důvody, které vedly k odstavení těchto domén, souvisely s jejich využíváním pro šíření škodlivého softwaru a k phishingovým útokům. ■

Novinky z Akademie CZ.NIC

Akademie

Listopadové počasí vás venku moc dlouho neudrží. Schovat se před ním můžete i v naší Akademii, kde vám rádi uvaříme teplý čaj, u kterého se rychle zahřejete, a k tomu přidáme řadu zajímavých informací o PKI, SIPu nebo databázi PostgreSQL.

Všechny kurzy jsou podrobně popsány na stránkách **Akademie**. My se tady pokusíme nalákat vás třeba na kurz s názvem **Metody a techniky ochrany proti spamu**.

Petr Hruška z našich Laboratoří vás během něj seznámí s technikami rozesílání nevyžádané pošty a ochrany vlastních poštovních serverů. Praktická cvičení budou probíhat na poštovním serveru Postfix; zmíněny ale budou i další SMTP servery (Sendmail, Exim, OpenBSD spamd). Pro ochranu poštovního serveru budete využívat balík Spamassassin a další externí demony komunikující protokolem Milter. Zvláštní pozornost si zaslouží také bezproblémový příjem vyžádané pošty a vhodné chování poštovního serveru vůči svému okolí (a to vůči ostatním serverům, ale také vůči oprávněným uživatelům). Nenechte se přemlouvat a přihlaste se na některé z nabízených školení. Garantujeme vám, že to nebude špatně strávený čas.

Nejbližší kurzy v Akademii CZ.NIC

Problematika infrastruktury veřejných klíčů (PKI)

26. – 27. ledna 2011, přednášející: Pavel Vondruška

Principy a správa DNS

9. – 10. února 2011, přednášející: Zbyněk Michl

DNSSEC – zabezpečení DNS

11. února 2011, přednášející: Matej Dioszegi

SQL injection – princip a ochrana

2. března 2011, přednášející: Pavel Stěhule

Optimalizace PostgreSQL

2. března 2011, přednášející: Pavel Stěhule

Více informací o těchto a dalších kurzech, stejně jako přihlašovací formulář, jsou na internetové adrese www.nic.cz/akademie. ■

Čeští uživatelé internetu dávají přednost e-mailům s diakritikou

Vazeny pane Omacko – narazit na takové oslovení v české e-mailové komunikaci je podle průzkumu, který pro CZ.NIC zpracovala agentura Markent, stále vzácnější. Platí to především pro komunikaci

z pracovních poštovních účtů. Zatímco v roce 2008 diakritiku ze svých e-mailů vypouštěla celá čtvrtina dotázaných uživatelů – zaměstnanců, letos je to pouhých 14 procent. Odpůrců diakritiky je stále méně i mezi uživateli osobních e-mailových účtů, i když zde zvyk psát zprávy bez háčků a čárek zakořenil mnohem pevněji. V roce 2008 se jednalo o 45 procent uživatelů, letos již jen o 29 procent.

Typický uživatel, který ve své e-mailové komunikaci vynechává diakritiku, má mezi 30 až 39 lety a pochází z obce s více než 100 000 obyvateli. Největší zastoupení mají tito uživatelé v Praze a na západě a severu Čech.

Obavy, že elektronická komunikace výrazně ovlivní formu psaného jazyka, se tedy ukazují jako liché. Vynechávání diakritiky v elektronické komunikaci byl spíše přechodný trend spojený s technickými podmínkami, které platily v začátcích internetu a které byly postupně překonány. Především výsledky průzkumu v oblasti organizačních dokazují, že používání diakritiky v e-mailové komunikaci patří k základním rysům české elektronické jazykové kultury. ■

Zaměstnanci CZ.NIC a veřejné prezentace

Za uplynulé měsíce způsobila největší zájem prezentace Pavla Tůmy, která se týkala nové služby mojeID. Ta byla prezentována na říjnovém setkání **E-Business Forum**, které pořádá Asociace pro elektronickou komerci, tedy organizace sdružující společnosti, pro něž by mohlo být mojeID velice zajímavou a užitečnou službou. Prezentace Pavla Tůmy vyvolala značný ohlas nejen přímo na konferenci, ale následně i v médiích; články najdete například na **Lupě** nebo **Rootu**. I o DNSSECu byla řeč na nedávných odborných setkáních; Jaromír Talíř byl jedním z hlavních mluvčích konference **Communication Security Prague 2010**. Než se naplno dostaneme k zahraničním vystoupením zaměstnanců CZ.NIC, zmíním ještě účast Pavla Stěhuleho, programátora pro výzkum a vývoj a respektovaného odborníka na databázi PostgreSQL, na letošním **EurOpenu**, kde nebyla řeč o ničem jiném než o PostgreSQL, konkrétně procesu jeho vývoje. O DNSSECu mluvili v posledních měsících zaměstnanci CZ.NIC především v zahraničí. Martin Peterka prezentoval „český DNSSEC“ v Bruselu na tradičním setkání správců evropských národních registrů (**CENTR**), Anna Filínová vystoupila v říjnu na švédské konferenci Internetdagarna s přednáškou o DNSSECovém marketingu. Ondřej Filip moderoval jeden z workshopů letošního setkání **IGF** v litevském Vilniusu. V září byl potom výkonný ředitel sdružení hostem regionálního setkání **RIPE NCC**, kde přednášel o DNSSECu a zúčastnil se mezinárodně obsazeného panelu věnovaného této bezpečnostní technologii. ■

Vybráno z .blogu FRED se zabydlel na Faerských ostrovech

(autor: Jaromír Talíř,
technický ředitel CZ.NIC,
publikováno: 26. července 2010)

Náš registrační systém FRED, který jsme pro naši doménu spustili v roce 2007, se dočkal dalšího nasazení. Nejnověji jej využívá národní registr na Faerských ostrovech – po České republice jde o druhou evropskou zemi, která se rozhodla na FRED přejít.

V případě této země s pouhými 50 tisíci obyvateli a zhruba třemi tisíci doménami s koncovkou .fo bylo FREDa potřeba modifikovat, aby vyhovoval tamější registrační politice. Vzhledem k tomu, že roli registrátorů na sebe přebírá sám správce domény, byl systém doplněn o externí databázi, která slouží k provozu registračního webového rozhraní, umožňuje platby kreditními kartami apod.

Podstatnými změnami prošla také struktura ukládaných kontaktů. Faerský správce národní domény má o něco přísnější podmínky registrace, pokud jde o možnost identifikace držitele domény, proto mezi registrační údaje patří i datum narození a národnost (v případě zahraničních zájemců o doménu je to číslo pasu, sken pasu a národnost). Potřebné kontakty pro registraci tak jsou: Holder (držitel domény), Billing contact (kontakt pro platbu, z původní struktury FREDa nahrazuje Admin) a Technical contact (technický kontakt). Faerská verze FREDu se musela přizpůsobit také dvěma používaným typům žádostí o registraci. Typ A představují žádosti, které jsou vyřízeny okamžitě, přičemž žadatel musí doložit, že má na danou doménu právo (například kopií z registru značek). Typ B jsou žádosti, které mají 30denní lhůtu na vyřízení, během níž se o doménu mohou přihlásit i další subjekty, které by k jejímu držení mohli mít právo. Během této lhůty jsou žádosti spravovány v externí databázi, po jejím uplynutí se doménové jméno uloží v databázi FREDu. Pevně věříme, že tato evropská vlašťovka nezůstane dlouho sama, a že se k ní časem přidají další doménové registry starého kontinentu. ■